

ECOLOGIA ȘI GEOGRAFIA

DEZVOLTAREA SISTEMULUI DE STANDARDE ALE REPUBLICII MOLDOVA ÎN DOMENIUL DEȘEURILOR

Cocîrță Petru

Institutul de Ecologie și Geografie al Academiei de Științe a Moldovei

Rezumat

În lucrare sunt descrise rezultatele soluționării problemelor de actualizare a sistemului normativ în domeniul deșeurilor din Republica Moldova în anii de independență.

Problemele acumulării deșeurilor, reutilizării și/sau lichidării acestora și protecției mediului sunt foarte acute în Republica Moldova, țară cu o densitate înaltă a populației umane, preponderent agrară și cu o economie cu tendințe slabe de dezvoltare durabilă.

În baza studierii, selectării și completării permanente au fost create baze de date privind actele normative în domeniul deșeurilor. Rezultatele au demonstrat că la etapa actuală - aniversarea de 23 ani de independență a Republicii Moldova - 27 august 2014, setul de acte normative (standarde) reprezintă următoarele: Standarde și documente naționale și internaționale adaptate în țară – 111 de acte, din care 94 standarde SM și 17 standarde GOST. Gradul de armonizare la cerințele internaționale a ajuns la 83,5%. De asemenea au fost studiate bazele de acte normative ale ISO și UE.

În lucrare sunt prezentate caracteristicile privind starea și unele rezultate ale analizelor calitative și comparative a actelor normative din diferite surse de proveniență, dinamica

dezvoltării sistemului de standarde în domeniul deșeurilor din Republica Moldova și corespunderea lor cu cerințele politicii de mediu UE și dezvoltării durabile a Republicii Moldova. În partea finală a lucrării sunt prezentate concluziile și unele propuneri privind dezvoltarea sistemului de standardizare și modalitățile de implementare a acestuia în producerea, reutilizarea, lichidarea deșeurilor și protecția mediului în Republica Moldova.

Cuvinte cheie: deșeuri, standard de mediu (deșeuri), sistem de standarde, clasificarea actelor, armonizarea la cerințele sistemelor ISO și EN,

Depus la redacție 20 octombrie 2014

Adresa de corespondență: Cocîrță Petru, Institutul de Ecologie și Geografie al Academia de Științe a Moldovei, str. Academiei 1, MD-2028, Chișinău, Republica Moldova; e-mail:pcocirta@hotmail.com; tel.+373 22 721803

Introducere

Reforma economiei naționale în Republica Moldova a condiționat necesitatea schimbării atitudinii față de folosirea resurselor naturale, a promovării unei dezvoltări economice și sociale compatibile cu mediul înconjurător. Cu toate acestea, problemele acumulării deșeurilor, reutilizării și/sau lichidării acestora și protecției mediului sunt foarte acute în Republica Moldova, țară cu o densitate înaltă a populației umane și preponderent agrară și cu o economie cu tendințe slabe de dezvoltare durabilă. Anual, prin intermediul serviciilor de salubritate din localitățile urbane, se transportă la depozitele de deșeuri menajere solide circa 1144-2303 mii m³ de deșeuri. Evidența

statistică a volumelor deșeurilor acumulate în depozite nu se efectuează, există doar unele date estimative referitoare la volumul total de deșeuri menajere solide acumulate în depozite și gunoiști – circa 30-35 mil. tone. Cu toate că numai 10% din depozitele de deșeuri menajere solide sînt autorizate, acestea nu corespund exigențelor de mediu [17].

Agenda 21 a Republicii Moldova [18], Politica și Strategiile de mediu [17,5], precum și Programele naționale ale Republicii Moldova [4]: “Satul Moldovenesc - (2005-2015), Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare 2011-2014, Acord de Asociere dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte (Ratificat la 2 iulie 2014), Planurile anuale de activitate al Ministerului Mediului [15] și alte materiale și documente în domeniile de ecologie și protecția mediului [4,16] servesc bază științifică la armonizarea și/sau elaborarea actelor normative în Republica Moldova.

Dezvoltarea sistemului de standardizare în domeniul protecției mediului, în special, a deșeurilor în condițiile actuale de implementare a Acordului de Asociere la Uniunea Europeană sunt printre sarcinile prioritare ale activităților de aproximare a actelor legislative și normative la cele a Uniunii Europene și internaționale.

Îndeplinirea acestor dizeerate necesită reactualizarea permanentă a bazei normative naționale, elaborarea de noi regulamente și standarde și/sau modificarea celor existente, preluarea și declararea în calitate de standarde și norme naționale a standardelor și normelor internaționale din seriile ISO, EN etc.

Trebuie de menționat că sistemul de acte normative de mediu, elaborat și implementat în Republica Moldova în anii de independență, se caracterizează prin includerea multor

elemente noi, prin utilizarea experienței internaționale (europeană și regională) și din timpul ex-URSS. Este cunoscut faptul, că prin anii 50-80 ai secolului XX în URSS și țările blocului socialist actele normative de mediu se caracterizau prin stabilirea unor parametri și criterii severi, care însă în prezent necesită mai multe modificări și schimbări în conformitate cu schimbările sociale, tehnologice, climatice etc. Baza sistemului a fost pusă în perioada primilor ani de independență a Republicii Moldova (1991-1999) și a inclus următoarele activități efectuate: măsuri de inițiere a sistemului de standarde din Republica Moldova; reactualizarea setului de standarde rămas în vigoare din timpul ex-URSS; adaptarea în calitate de naționale a standardelor altor țări (România și Rusia) și altele. În următorii ani Republica Moldova a depus eforturi și a aderat la Sistemul internațional de Standardizare.

Din data de 1 august 2002 se aplică Clasificatorul alfanumeric al documentelor normative de standardizare al Republicii Moldova care este identic cu Clasificatorul internațional al standardelor (ICS), aprobat de Organizația Internațională de Standardizare (ISO). În conformitate cu ICS Sistemul de standardizare a Republicii Moldova cuprinde 41 de domenii importante [3].

Comitetele de standardizare specializate (CT) nr.17 Calitatea aerului, nr.24 Calitatea apei, nr.25 Calitatea solului și nr.30 Deșeuri și substanțe toxice, patronate de Institutul de Ecologie și Geografie (IEG) și stabilite prin Deciziile Serviciului de Standardizare și Metrologie (În prezent Institutul Național de Standardizare), precum și Laboratorul Standarde și Normative de Mediu (În prezent Laboratorul Impact Ecologic și Reglementări de Mediu) al IEG participă activ la dezvoltarea și îmbunătățirea Sistemului de standardizare a Republicii Moldova: anual se elaborează propuneri și recomandări pentru Planul național de standardizare a Republicii Moldova (elaborat anual), care includ procesarea standardelor în scopul preluării celor noi de tip ISO și EN, dar și anularea celor vechi de tip GOST.

Scopul lucrării: Analiza stării de conformitate a sistemelor de acte normative (standarde) în domeniul deșeurilor ale ONU, UE, Republicii Moldova și altele; Evaluarea și completarea bazei de date a actelor menționate în Republica Moldova; Evidențierea problemelor de dezvoltare a cadrului normativ în Republica Moldova în domeniul deșeurilor; Elaborarea propunerilor de armonizare a standardelor în domeniul deșeurilor în conformitate cu Strategia de dezvoltare durabilă și Strategia de mediu a Republicii Moldova, cu actele respective ale UE și internaționale.

În prezenta lucrare sunt prezentate informații analitice și sumare privind asigurarea reglementării activităților de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova și de formare a bazei actelor normative în domeniul vizat.

Materiale și metode de cercetare

Obiectele cercetărilor au fost: bazele legislative și normativ-metodice în domeniul deșeurilor a ONU, Uniunii Europene, Republicii Moldova și Rusiei; Agenda 21 a Republicii Moldova, Politica și Strategiile de mediu, precum și Programele naționale ale Republicii Moldova: „Satul Moldovenesc”, 2005-2015, Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare 2011-2014, Acord de Asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova, 2014 și altele.

Metode de cercetare au fost următoarele:

Studiul informației cu privire la actele normative privind deșeurile (Directivile UE [1], Standardele internaționale (ISO) [11] și europene (EN) [6], standardele moldovenești – de tip SM, GOST, etc.[10], s-a efectuat prin analiza băncilor de date, cataloagelor și altor materiale oficiale ale organizațiilor internaționale și naționale de mediu menționate și existente până în luna august 2014.

Reieșind din faptul că informația acumulată poate servi la analiza comparativă a actelor naționale cu cele internaționale, în special, cu cele europene și poate fi utilizată la elaborarea recomandărilor concrete privind armonizarea normativelor și standardelor de mediu, au fost studiate și recomandările metodice respective internaționale [8,9] și cele de ordin național [2,8,13,14].

Formarea Bazei de date a actelor normative privind deșeurile a Republicii Moldova s-a efectuat prin includerea unui șir de documente existente - convenții, legi, strategii, programe, planuri și normative, publicate până august 2014¹⁾.

Colectarea materialelor actelor s-a efectuat în baza publicațiilor oficiale (Catalogul standardelor, Revistele respective) indicate mai sus (în formă scrisă sau electronică) ale Organizației Internaționale pentru Standardizare, Uniunii Europene, Rusiei și altele, precum și din Catalogul documentelor normative ale Institutului Național de Standardizare [10], Site-urile Guvernului [7], Ministerului Mediului [15] și altele.

Procesarea informației cu privire la standarde și reglementările tehnice a fost efectuată prin utilizarea bazelor de date existente ale site-urilor internaționale și naționale și prin formarea unui registru al informației operative în domeniul vizat.

Analiză și selectarea seturilor de standarde din bazele de date – Cataloage, care reflectă normativele referitoare la domeniul „Deșeurile” a fost efectuată în conformitate cu recomandările stipulate în Clasificatorul Standardelor Moldovene [3]. În acest scop, din totalul de 41 domenii incluse în Catalogul documentelor normative pentru studiu și analiză la prima etapă, au fost notificate 2 domenii importante:

01. Generalități. Terminologie. Standardizare. Documentare și

13. Mediu. Protecția Sănătății. Securitate.

Analiza acestor domenii, precum și analizele comparative a standardelor naționale și internaționale au permis selectarea grupelor de standarde în scopul identificării celor privind deșeurile sau a celor asociate la problemele ecologice, evidențierea nivelului de actualizare și dezvoltare a sistemului de standarde naționale la acest compartiment. Ca rezultat, au fost evidențiate și apreciate ca necesare pentru Republica Moldova mai multe standarde internaționale (ISO și EN), precum și elaborate recomandări și propuneri privind modalitățile de armonizare a sistemului național cu sistemele internaționale de standardizare. Principalele rezultate ale studiilor și cercetărilor efectuate privind dezvoltarea sistemului normativ în domeniul deșeurilor a Republicii Moldova sunt prezentate mai jos.

Rezultate și discuții

Există mai multe seturi de standarde în domeniul deșeurilor la nivel internațional,

¹ 15 august 2014 s-au împlinit 46 de ani de la formarea Autorității Centrale de Mediu din Republica Moldova, prima instituție centrală a căreia – Comitetul de Stat pentru Ocrotirea Naturii al Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești – a fost înființată la 15 august 1968, iar la 27 august 2014 s-au împlinit 23 ani de la proclamarea independenței Republicii Moldova .

acumulate în cataloagele respective: la nivel mondial de către organizații internaționale - ISO (International Standardisation Organisation) și IEC (International Electrotechnical Commission) și la nivel european de - CEN (European Committee for Standardization), CENELEC (European Committee for Electrotechnical Standardization) și ETSI (European Telecommunications Standards Institute) [12]. În 2010 setul de standarde în domeniul deșeurilor constituia la Organizația Internațională pentru Standardizare – 100 standarde ISO, iar la Comitetul European pentru Standardizare – 108 standarde.

În Republica Moldova activitățile în domeniul standardizării se efectuează în conformitate cu Legea cu privire la standardizare, nr.590-XIII din 22.09.1995 [10]. Odată cu semnarea de către Republica Moldova a Acordului UE de Parteneriat și Cooperare (Acordul UE APS) la 28 noiembrie 1994 și obținerea accesului la OMS (Organizația Mondială a Comerțului) pe 26 iunie 2001, au fost acceptate înlăturarea barierelor tehnice din calea comerțului (TBT) și începerea activităților de modificare a legislației în domeniul standardizării și evaluării conformității.

Din data de 1 august 2002 prin Hotărârea Departamentului „Moldova-Standard” nr.1090-ST din 25.03.2002 în Republica Moldova a fost aprobată înlocuirea Clasificatorului alfanumeric al documentelor normative de standardizare al Republicii Moldova și aplicarea Clasificatorului internațional al standardelor (ICS), aprobat de Organizația Internațională de Standardizare (ISO).

Cercetarea și analiza în dinamică privind asigurarea cu standarde la Compartimentul „Deșeurile”, care s-au efectuat pe 2 grupe mai importante – 01 și 13, menționate în partea metodică, au demonstrat că în Republica Moldova există o bază importantă de standarde, inclusiv standarde ecologice, de reglementare și gestionare a deșeurilor.

În anul 2004 când a început elaborarea Catalogului documentelor normative în Republica Moldova în conformitate cu Clasificatorul ICS starea standardelor cu privire la deșeurile avea unele caracteristici specifice:

Domeniul 01 „*Generalități. Terminologie. Standardizare. Documentare*” a fost identificată subgrupa 01.040. „Vocabulare” cu un total de 121 de standarde, inclusiv un Subcompartiment 01.040.13 Mediu. Protecția sănătății. Securitate (Vocabulare) cu 11 standarde, care se reprezintă prin 1 standard SM, 10 acte preluate din România, din care 1 standard de tip STAS, 1 standard – tip SR și 8 standarde de tip SR EN și SR ISO. Din aceste acte la domeniul ”DEȘEURI” nu se atribuie nici un act normativ.

Domeniul 13. „*Mediu. Protecția Sănătății. Securitate*”, reprezintă un domeniu important de standardizare cu un număr mare de documente normative. Studiarea și selectarea materialelor la subgrupa ”*MEDIU*” a demonstrat existența a 260 de standarde din care 22 acte de tip GOST se referă la deșeurile și 5 acte se referă la salubritatea localităților și sunt de tip SR (Standarde Române).

Peste 2 ani situația nu s-a schimbat esențial și în 2006 era după cum urmează:

Domeniul 01 „*Generalități. Terminologie. Standardizare. Documentare*” a fost identificată subgrupa 01.040. „Vocabulare” cu un total de 748 de standarde, inclusiv un Subcompartiment 01.040.13 Mediu. Protecția sănătății. Securitate (Vocabulare) cu 36 de standarde, care se reprezintă prin 10 standarde SM armonizate la cerințele ISO și EN, 2 acte preluate din România și 26 standarde GOST. Din aceste acte la domeniul ”DEȘEURI” se atribuia 1 act – SM SR 13330:2005 Salubritatea localităților. Vocabular.

Tabelul 1. Numărul și categoriile de standarde în vigoare în Republica Moldova la 01.01.2006.

Cod de clasificare	Categoriile și denumirea subcompartimentelor	GOST*
13.030	Deșeuri	3
13.030.01	Deșeuri în general	1
13.030.10	Deșeuri solide	5
13.030.30	Deșeuri speciale	7
13.030.40	Instalații și echipament pentru evacuarea și tratarea deșeurilor	5
TOTAL		21

* GOST – Standarde ale ex-URSS în vigoare pe teritoriul Republicii Moldova.

A doua grupă - 13. "Mediu. Protecția Sănătății. Securitate", reprezintă un domeniu important de standardizare cu un număr mare de documente normative. Studiarea și selectarea materialelor a demonstrat că la domeniul "Mediu" în total se referă 273 standarde, cu dominarea actelor vechi de tip GOST. Analiza materialelor privind actele normative la subcompartimentul "Deșeuri" a evidențiat următoarele:

Tabelul 2. Caracteristica numerică și tipologică a standardelor din grupa "Deșeuri", anul 2012.

Categorii	SM	GOST	Total
13.030.01 Deșeuri în general	10	1	11
13.030.10 Deșeuri solide	7	5	12
13.030.20 Deșeuri lichide. Nămoluri	18	0	18
13.030.30 Deșeuri speciale	0	7	7
13.030.40 Instalații și echipament pentru evacuarea și tratarea deșeurilor	12	5	17
13.030.50 Reciclare	24	0	24
13.030.99 Alte standarde referitoare la deșeuri	7	0	7
Total	68	18	96
% din total	70,83	29,17	

A) subgrupa 13.020. "Protecția mediului" include 28 standarde (14 acte de tip SM și 12 – GOST), din care 5 acte privind salubritatea localităților; subcompartimentul 13.020.10. "Managementul mediului" include 10 standarde de tip SM SR, din care 5 acte privind salubritatea localităților;

B) subgrupa 13.030. "Deșeuri" care include 21 de standarde toate fiind de tip GOST, repartizate în conformitate cu clasificarea internațională (Tab. 1).

Cum vedem din analiza stării actelor, în anul 2006 numărul și caracteristica actelor în domeniul deșeurilor în comparație cu anul 2004 nu a avut schimbări. Mai mult, în anii 2004 – 2010 procesul de dezvoltare a standardelor cu privire la subcompartimentul "Deșeuri" a avut o perioadă de stagnare.

Totodată s-a constatat că, în anul 2010 Catalogul ISO conținea 100 acte și Catalogul european al standardelor 108 acte referitor la domeniul "Deșeuri". De aceea în anii următori au fost întreprinse măsuri de elaborare a propunerilor și recomandărilor pentru dezvoltarea și armonizarea actelor normative a Republicii Moldova în acest domeniu.

Ca rezultat în anii 2012 – 2014 s-a constatat o creștere a numărului de standarde preluate și adaptate la acest domeniu (Tab.2, 3). A fost stabilit, că în comparație cu anii precedenți (până în 2010) s-a mărit semnificativ numărul de subgrupe (de la 5 la 7) și numărul de acte la toate subgrupele tipologice. Cele mai multe acte se identifică în subgrupele "Deșeuri lichide. Nămoluri" – 17 și respectiv 19 acte, "Instalații și echipament pentru evacuarea și tratarea deșeurilor" – 17 și 18 acte și „Reciclare” – 24 și 25. Numărul total de acte este comparativ la fel de comprehensiv ca cel de acte internaționale (Tab. 2,3). Mai mult, trebuie de menționat că și la nivel internațional și european tipologia și numărul de acte în acest domeniu au suportat schimbări semnificative: s-a micșorat de la 100 de acte ISO în anul 2010 la 15 acte în 2014, iar numărul de acte EN s-a majorat de la 108 în anul 2010 la 128 în 2014, ce este condiționat, probabil, de necesitatea soluționării problemelor de recondiționare a deșeurilor prin specificul regional. În ce privește imaginea generală asupra existenței standardelor în Catalogul documentelor normative a Republicii Moldova la domeniul "Deșeuri" în anul 2014, apoi menționăm următoarele:

C) Domeniul 01 „Generalități. Terminologie. Standardizare. Documentare” în subgrupa 01.040."Vocabulare" cu un număr mare de standarde s-a constatat că Subcompartimentul 01.040.13 "Mediu. Protecția sănătății. Securitate (Vocabulare)" include 34 de standarde SM toate armonizate cu cerințele internaționale. Dintre acestea 5 pot fi atribuite la domeniul "DEȘEURİ".

Tabelul 3. Caracteristica numerică și tipologică a standardelor din grupa "DEȘEURİ", anul 2014*).

Categorii	SM	GOST	Total	ISO	EN
13.030.01 Deșeuri în general	13 (SM SR EN – 13)	1	14	-	26
13.030.10 Deșeuri solide	7 (SM SR ISO – 1, SM SR EN – 6)	5	12	1	11
13.030.20 Deșeuri lichide. Nămoluri	19 (SM SR EN – 17, SM SR EN ISO – 1, SMSR CR – 1)	-	19	-	20
13.030.30 Deșeuri speciale	1 SM SR EN	7	8	9	3
13.030.40 Instalații și echipament pentru evacuarea și tratarea deșeurilor	14 (SM SR EN – 13, SMV EN – 1)	4	18	4	28
13.030.50 Reciclare	25 (SM SR EN)	-	25	1	30
13.030.99 Alte standarde referitoare la deșeuri	7 (SM SR EN)	-	7	-	10
TOTAL	86	17	103	15	128
% din total	83,5	16,5			

*) – în paranteză sunt prezentate tipurile de standarde incluse în Catalogul de documente normative a Republicii Moldova.

D) A doua grupă - 13. "Mediu. Protecția Sănătății. Securitate", reprezintă un domeniu important de standardizare cu un număr mare de documente normative. Studiarea și selectarea materialelor a demonstrat că majoritatea actelor din domeniul "DEȘEURİ" sunt plasate în subgrupa 13.030 "Deșeuri". Adițional au mai fost identificate 3 standarde în subgrupa 13.020. "Protecția Mediului".

Cum reiese din tabelul 3, asigurarea normativă a activităților de management în domeniul deșeurilor este satisfăcătoare: majoritatea subdomeniilor (Deșeuri în general, Deșeuri solide, Deșeuri lichide, Nămoluri și altele) sunt asigurate cu acte normative. A fost evidențiat, că ponderea standardelor de tip GOST se micșorează treptat, iar gradul de armonizare la cerințele standardelor ISO și EN a crescut până la 70,83% în 2012 și respectiv la 83,5% în 2014. În prezent Republica Moldova dispune de 86 acte normative în domeniul deșeurilor, care reprezintă acte SM - naționale și internaționale adoptate. Analizele efectuate demonstrează, că sistemul de standarde în Republica Moldova dispune de un număr important de standarde privind deșeurile, managementul acestora și alte domenii adiacente acestora.

În total au fost selectate 111 unități utile în rezolvarea problemelor de poluare a mediului cu deșeuri, din care au fost identificate 94 de standarde moldovene (toate fiind standarde internaționale (ISO și EN) adoptate), iar restul 17 standarde sunt de tip GOST.

În final, analiza sistemului de standarde la Compartimentul ”Deșeuri” demonstrează unele caracteristici de bază și particularități.

1. Dezvoltarea sistemului de standarde naționale în domeniul deșeurilor are o tentă pozitivă. Baza sistemului a fost pusă în perioada anilor 1991-1999 cu următoarele activități efectuate: primele măsuri de inițiere a sistemului de standarde din Republica Moldova; reactualizarea setului de standarde rămas în vigoare din timpul ex-URSS; adaptarea în calitate de naționale a standardelor altor țări (România și Rusia) și altele.

2. Perioada următoare (2000 – prezent) se caracterizează prin intensificarea procesului de armonizare a standardelor la sistemele de standardizare din România, ISO și EN. Ca exemple, pot fi nominalizate următoarele standarde în domeniul deșeurilor: *SM SR 13330:1996 Salubritatea localităților. Vocabular*; *SM SR 13350:1996 Salubritatea localităților. Deșeuri urbane și rurale. Clasificare*; *SM SR EN ISO 5667-13:2007 Calitatea apei. Prelevare. Partea 13: Ghid general pentru prelevarea probelor de nămol din canalizări și instalații de tratare și epurare a apelor uzate*; etc. La 1 august 2002 în Republica Moldova a fost pus în aplicare Clasificatorul internațional pentru standarde (ICS), aprobat de Organizația Internațională de Standardizare în 1999 [3]. De aceea în anii următori s-a intensificat adaptarea în calitate de standarde moldovene a standardelor EN și ISO. În același timp, Republica Moldova a acceptat și a trecut la procedura voluntară privind adaptarea standardelor internaționale.

3. Starea actuală a normativelor (standarde) în domeniul deșeurilor este satisfăcătoare și poate satisface în mare măsură solicitările agenților economici și administrației publice locale în scopul reutilizării, lichidării și/sau diminuării deșeurilor, precum și protecției mediului din Republica Moldova. Numărul de standarde în domeniul vizat în ultimii 10 ani a crescut de la 27 acte în 2004 la 111 în 2014, iar gradul de armonizare a sistemului de acte cu cerințele internaționale a atins 83,5%.

Concluzii

1. Dezvoltarea sistemului de standardizare a Republicii Moldova este într-o continuitate și optimizare permanente, iar ascensiunea evidentă în ultimii 3 ani s-a datorat parteneriatului cu alte instituții internaționale și naționale, precum și intensificării activităților în cadru instituției responsabile - în prezent Institutului Național de Standardizare.

2. Dezvoltarea și armonizarea sistemului de standarde a Republicii Moldova asigură mecanismele și instrumentele de implementare a legislației în domeniul dat. Însă pentru implementarea cu succes a normativelor în practică și îndeplinirea prevederilor Acordului de Asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova sunt necesare măsuri stringente de creare a condițiilor optime pentru managementul ecologic, atragerea forței de muncă și investițiilor în ramurile economice cu impact asupra mediului.

3. Sistemul și infrastructura managementului deșeurilor, precum și potențialul întreprinderilor de salubritate a terenurilor cu deșeuri depozitate, de procesare, reutilizare și/sau lichidare a deșeurilor sunt în faze incipiente de dezvoltare și necesită măsuri și activități cardinale pentru sporirea capacităților și eficienței scontate în baza normativelor și tehnologiilor avansate.

4. Optimizarea continuă a sistemului de standarde în domeniul deșeurilor și eficiența implementării actelor în practica națională pot fi realizate prin implicarea eficientă a tuturor actorilor în acest proces și monitorizarea respectivă a acestuia în spațiu și timp de către instituțiile vizate ale statului.

Bibliografie

1. Access to European Union law - <http://eur-lex.europa.eu/browse/directories/legislation.html> (vizitat 25.07.2014).
2. CBP 1–8:2008 Principiile și metodologia standardizării. Referințe la standarde în reglementări tehnice. Principii generale și metode de referință, Chișinău, 2008, 40 p.
3. Clasificatorul Standardelor Moldovene, Ediție oficială, Departamentul „Moldova-Standard”, Chișinău, 2002, 132p.
4. *Cocîrtă P., Clipa Carolina*. Legislația ecologică a Republicii Moldova: Catalogul documentelor. Chișinău, Știința, 2008, 65 pag.
5. Concepția politicii de mediu a Republicii Moldova. Ministerul Ecologiei, Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului. Centrul Regional de Mediu Moldova. Proiectul Tacis “Asistență în implementarea Politicii de Mediu și PNAM în CSI”. Chișinău, 2002, 44 p.
6. European Committee for Standardization - <http://www.cen.eu/pages/default.aspx> (vizitat 25.07.2014).
7. Guvernul Republicii Moldova – www.gov.md (vizitat 25.07.2014).
8. Handbook on the implementation of ec environmental legislation. <http://ec.europa.eu/environment/archives/enlarg/handbook/handbook.pdf> (vizitat 25.07.2014).
9. http://ec.europa.eu/environment/enlarg/publications_en.htm. (vizitat 25.07.2014).
10. Institutul Național de Standardizare - <http://www.standard.md/> (vizitat 25.07.2014).
11. International Organization for Standardization - <http://www.iso.org/iso/home.html> (vizitat 25.07.2014).
12. International Electrotechnical Commission - <http://www.standardsinfo.net/info/livelihood/fetch/2000/148478/6301438/index.html>. (vizitat 25.07.2014).
13. Legislația și politicile în domeniul protecției mediului. Armonizarea legislației Republicii Moldova cu standardele UE.//Breda Howard, Ludmila Gofman// Seria de ghiduri privind armonizarea legislației sectoriale. Chișinău, octombrie, 2010, 378 p.
14. Metodologia de armonizare a legislației în Republica Moldova, Chișinău, MAI, Mai, 2010, 80 pag.
15. Ministerul Mediului din Republica Moldova – www.mediu.gov.md (vizitat 25.07.2014).
16. Starea mediului în Republica Moldova în anii 2007-2010 (raport național). Ch.:

”NOVA Imprim” SRL, 2011, p. 192. ISBN: 978-9975-4224-4-4.

17. Strategia de mediu pentru anii 2014-2023 și Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia. HG nr. 301, 24 aprilie 2014, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 104-109 din 6 mai 2014, pp.100-141.

18. Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă – “Moldova 21”. Consiliul Economic Suprem pe lângă Președinția Republicii Moldova, PNUD Moldova, Chișinău, 2000, 129 p.